

SCABIESBESTRIJDING

Men kan collega LOMMEN slechts dankbaar zijn voor zijn conscientieuse uiteenzetting aangaande zijn methode van scabiesbehandeling. Hij onderstreept nog eens waarop ik in de eerste plaats den nadruk wilde leggen: dat het er namelijk vooral op aankomt systematisch te werk te gaan en dat de scabies niet op de juiste wijze wordt bestreden met het verstrekken van een potje zalf, hoe goed deze overigens moge zijn, als deze verstrekking niet vergezeld gaat van de juiste instructies en zoo mogelijk van een contrôle, dat deze ook worden opgevolgd. Als dit het geval is, komt men vrijwel met iedere scabieszalf tot het gewenschte doel.

Ik gaf voor de door mij aangegeven zalf een voorschrift waarbij de kuur tweemaal 24 uur duurt. Met deze en andere zalven kan men echter ook een snelle kuur doen in den zin van OPPENHEIM, waarbij men in eenige uren klaar is. En het heeft daarom weinig zin om in voor den huisarts verwarrende discussies te vervallen, waarbij verweten wordt, dat de patiënt niet acht dagen in met zwavelvaseline doordrenkt ondergoed moet rondloopen, maar slechts zeven dagen en dan slechts in zwavelzalfbevattende onderkleeren. Het belangrijke verschil ontgaat me. Ik heb trouwens al direct gezegd, dat ik ook tegen deze kuur, evenals tegen iedere andere goede kuur geen bezwaren heb. Jeder soll selig werden nach seiner Fassung!

Veel belangrijker is het, om redenen van practischen aard, nog eens terug te komen op de behandeling dezer aandoening met solutio VLEMINGKX, een methode die zeker spoedig veel aanhangers zal krijgen, daar ze zeer weinig kost, met behulp van geneesmiddelen kan worden toegepast die nog ruimschoots te krijgen zijn, en goede resultaten geeft. De beperkte plaatsruimte die het *Tijdschrift* voor een artikel beschikbaar kan stellen, heeft tot gevolg, dat wel eens met te weinig woorden een of ander moet worden afgedaan en ik heb het bemerkt, dat dit in mijn artikel ook voor dezen behandelingsvorm het geval is geweest.

In de eerste plaats dient er op te worden gewezen, dat vrijwel iedere snelle kuur een aggressieve kuur is, en dat de onaangename tijdelijke consequenties voor de huid van den patiënt niet alleen afhankelijk zijn van het voorgeschreven middel maar wellicht nog meer van de manier waarop het geneesmiddel wordt toegepast. Zoo zal er een groot verschil in reactie bestaan tusschen het eenvoudige inspenseelen en het krachtig in de huid borstelen van een medicament. Bovendien bestaan er nog zeer individueele opvattingen betreffende de vraag wat hard of krachtig inwrijven is. Het verdient dus steeds aanbeveling om bij het toepassen eener nieuwe methode, vooral wanneer deze een snelle kuur betreft, in den aanvang voorzichtigheid te betrachten.

Ik gaf voor solutio VLEMINGKX het recept op, zooals dat door GRÜTZ in het handboek voor huid- en geslachtsziekten van ARZT en ZIELER wordt vermeld, namelijk: calc. ust. 200, flor. sulfur. 400 aq. ad 2000. Het middel moet dan volgens GRÜTZ onverdund meermalen met een ruwen lap worden ingewreven. Dit voorschrift komt overeen met dat van den *Codex medicamentorum neerlandicus*, waar gesproken wordt van 10 g oxydum calcicum en 20 deelen sulf. depuratum in 100 deelen water.

In het Suppl. op de *Pharmacopoe*e echter wordt een veel zwakkere oplossing beschreven, namelijk 2 gram oxydum calcicum en 5 gram sulf. dep. op 100 gram water, een combinatie die ik vroeger met succes en zonder veel bezwaren gebruikte. Gezien de aggressieve uitwerking op de huid, die mij bij toepassing van de sterke oplossing bericht wordt, zou ik willen adviseeren de zwakkere concentratie of een tusschen-voorschrift te gebruiken en bovendien bij eerste proefnemingen niet langer dan gedurende een half uur eenmaal of meermalen dit middel met een lap voorzichtig in te wrijven, en na iedere inwrijving de huid bij een kachel te laten opdrogen.

MENDES DA COSTA vermeldt in zijn voortreffelijke artikel over scabies (*N. T. v. G.* 1918, I, 1291), eveneens geschreven in een tijd waarin dezelfde begunstigende factoren voor scabiesverbreiding aanwezig waren als thans het geval is, dat men de solut. sulfureti, calcici (*Rott. Suppl. Ned. Pharmac.*) of een „nog sterker praeparaat” kan gebruiken na een voorbereiding der huid door wasschen met water en groene zeep. Hij beveelt aan nog eens opnieuw te laten inwrijven op den 2den, 4den of 5den dag.

Het komt er verder op aan, dat de solutio VLEMINGKX op de juiste wijze wordt toebeleid.

Voor de beide sterkten kan — naar mij door een apotheker wordt medegedeeld — het volgende voorschrift gelden: 10 g (2 g) oxyd. calcicum (ongeblyschte kalk) blusschen met 50 g (20 g) kokend water, na 15 minuten 20 (5) deelen sulf. depuratum toevoegen die gemengd zijn met 100 deelen water, vervolgens 1 uur koken, de verdampde hoeveelheid water aanvullen en dan filtreren of afgieten. De aldus verkregen oplossing bevat calciumpentasulfide (CaS_5) en calciumthiosulfaat (CaS_2O_3) en moet in geheel gevulde flesschen bewaard worden.

Ik kan hier nog aan toevoegen, dat dit goedkoop middel ook aanbevolen wordt (*N. T. v. G.* 1917, I, 729 Referent) als een voortreffelijk middel tegen luizen daar het ook neten doodt. Het haar wordt er mee ingepenseeld of ingewreven. De gele kleur die ontstaat, is na een paar dagen weer verdwenen.

Misschien zijn er nog artsen, apothekers of chemici, die het bovenstaande op voor de practijk van belang zijnde wijze kunnen aanvullen of verbeteren. Iedere praktische wenk is thans van groote beteekenis.

Rotterdam, 12 April 1942

E. H. HERMANS

SCABIESBESTRIJDING

Collega A. H. M. E. LOMMEN steekt collega E. H. HERMANS een hart onder den riem en schrijft woordelijk: „over het geheel genomen ben ik het met collega HERMANS volkomen eens”. Maar terstond daarna laat LOMMEN de beschrijving volgen van de scabieskuur zooals hij die laat toepassen, en die groote en vele verschillen toont met HERMANS' aanwijzingen voor de behandeling van schurft. Dit is eigenlijk weer misleidend voor de lezers! Ik zal trachten de groote verschillen duidelijk te maken.

1e. HERMANS geeft aanwijzingen voor de scabieskuur om des avonds thuis toe te passen. LOMMEN echter laat de patiënten steeds in hetzelfde ziekenhuis behandelen en maakt slechts een uitzondering voor intelligente personen.

2e. HERMANS laat de patiënten 's nachts geen handschoenen dragen. LOMMEN echter beveelt handschoenen aan.

3e. HERMANS voegt 10 pCt. van den sterk alcalisch reageerende carbonas kalicus in de zwavelvaseline toe. LOMMEN echter 5 pCt., dus precies de helft daarvan.

4e. HERMANS laat de patiënten krachtig schuieren met een borstel. LOMMEN echter laat dit achterwege.

5e. HERMANS laat de schurftzalf, die 10 pCt. carbonas kalicus bevat, krachtig inwrijven. LOMMEN echter laat de zalf, die 5 pCt. carbonas kalicus bevat, insmeren.

6e. HERMANS laat den patiënt na 2 dagen gewoon baden. LOMMEN echter legt den nadruk op een bad zonder zeep.

7e. HERMANS laat de patiënten na dat bad zich inwrijven met speksteenpoeder. LOMMEN echter behandelt hen „eenige” dagen met „een of andere zachte zalf of crème”.

8e. HERMANS behandelt in het gein de scabieslijders, ook die met zeer lichte of „nog nauwelijks” waarneembare verschijnselen. LOMMEN echter laat alle gezinsleden zonder uitzondering, dus ook hen die geen scabies hebben, een schurftkuur ondergaan.

Hoewel collega LOMMEN de door mij aangegeven behandeling liever buiten beschouwing laat, gaat hij toch op volgens hem twee kenmerkende bijzonderheden daarvan in, namelijk op de *mogelijke* reactie van den patiënt op deze kuur en op den duur van deze kuur. Van wat LOMMEN voor de patiënten zeker niet aangenamer lijkt, verklaren de patiënten die met beide behandelingsmethodes hebben kennis gemaakt, meestal spontaan het tegendeel.

De duur van de door mij geadviseerde scabiesbehandeling lijkt op het oog langer dan die zoogenaamde 2-daagsche kuur. Maar in feite is de patiënt na die 2-daagsche kuur niet genezen, daar hij bij deze schurftbehandeling in den regel een fiksche dermatitis of een eczeem oploopt, die daarna moeten genezen. En daarmee gaan in den regel meer dan 5 dagen heen.

Ik drukte dit vroeger (*N. T. v. G.*, 1936, blz. 3935) als volgt uit: „Bij de geneeskundige behandeling van schurft streven de meeste artsen er naar de scabiesparasieten snel te dooden, en daarbij zien zij den patiënt zelf als het ware over het hoofd”. En de patiënt is ook hierbij mijns inziens hoofdzaak.

LOMMEN kan zijn schurftlijders zich met een koffertje naar het ziekenhuis laten begeven